

ע"פ 8112/17 - נדיה קדוש, מיכאל דובין, ארתור ברודצקי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8112/17

ע"פ 8995/17

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופטת י' וילנר

המערערים בע"פ 8112/17:

1. נדיה קדוש
2. מיכאל דובין

המערער בע"פ 8995/17:

ארתור ברודצקי

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי נצרת
(כב' השופט ש' אטרש) בת"פ 48104-08-10 מיום
17.9.2017

תאריך הישיבה:

ח' בסיון התשע"ח (22.05.2018)

בשם המערערים בע"פ
8112/17

עו"ד משה שרמן; עו"ד חיים רוט

בשם המערער בע"פ 8995/17:

עו"ד דב הירש; עו"ד דורונה הירש

עמוד 1

עו"ד נילי פינקלשטיין

בשם המשיבה:

הגב' ברכה וייס

בשם שרות המבחן למבוגרים:

פסק-דין

השופטת י' וילנר:

1. שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ש' אטרש) בת"פ 48104-08-10 שניתן ביום 17.9.2017 בגדרו נגזרו על המערערים עונשי מאסר בפועל, עונשי מאסר על תנאי, קנס ופיצויים.

כתב האישום המתוקן

2. ביום 20.9.2010 הוגש כתב אישום מתוקן נגד המערערים, ובו נטען, בעיקרו של דבר, כי בשנת 2009 הם קשרו ביניהם קשר לגנוב כספים מהמוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל) ומאנשים הזכאים לקבלת תשלומים מהמל"ל. מכתב האישום עולה כי המערער בע"פ 8995/17 (להלן: ארתור), עובד במל"ל, איתר נשים שהיו אמורות לקבל תשלומים מהמל"ל (להלן: המתלוננות) והעביר את פרטיהן למערערת 1 בע"פ 8112/17 (להלן: נדיה) ולמערער 2 בע"פ 8112/17 (להלן: מיכאל). נדיה ומיכאל, אשר היו בני זוג, עבדו יחד בסניף של דואר ישראל במגדל העמק, ונדיה אף הייתה סוכנת הסניף. בכתב האישום צוין כי לאחר שקיבלו את פרטיהן, נדיה ומיכאל פתחו בשם המתלוננות חשבונות בבנק הדואר תוך זיוף חתימתן (להלן: החשבונות הכוזבים). בהמשך לכך, העבירו נדיה ומיכאל לארתור את פרטי החשבונות הכוזבים, וארתור דאג לכך שבמערכת המל"ל יירשמו חשבונות אלה כחשבונות אליהם יועברו התשלומים להם זכאיות המתלוננות. עם קבלת הכספים לחשבונות הכוזבים, פעלו המערערים במהירות למשיכתם במזומן, תוך זיוף חתימתן של המתלוננות.

כתב האישום המתוקן כלל חמישה אישומים: אישומים 1-3 ייחסו למערערים גניבת כספים מהמל"ל משלוש מתלוננות שונות; האישום הרביעי ייחס למערערים קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; והאישום החמישי ייחס עבירה של זיוף למיכאל בלבד בשל כך שהכין מסמך הנחזה להיות הסכם הלוואה עם פרטי זיהוי, סכום הלוואה ותנאי הלוואה כוזבים. לארתור אף ייחסו עבירות הנובעות מהיותו עובד ציבור.

3. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערערים בעבירות של גניבה בידי עובד ציבור (מספר עבירות), גניבה בידי מורשה (מספר עבירות) וזיוף בנסיבות מחמירות. ארתור הורשע גם בעבירה של מרמה והפרת אמונים (מספר עבירות), ומיכאל הורשע גם בעבירות של הלבנת הון (מספר עבירות) וזיוף. לצד זאת, המערערים זוכו בבית המשפט המחוזי מעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, וארתור זוכה מעבירה של זיוף בידי עובד ציבור, ומעבירה של מרמה והפרת אמונים באישום הרביעי.

4. במסגרת גזר הדין בחן בית המשפט המחוזי את גיליון ההרשעות הקודמות של נדיה ושל מיכאל; את עדויות האופי בעניינו של ארתור ומסמכים רפואיים בעניינו; ואת תסקירי המבחן בעניינם של המערערים. בית המשפט המחוזי עמד על נסיבותיו האישיות של כל אחד מהמערערים, ושקל את הערכים המוגנים שנפגעו, את מדיניות הענישה ואת חומרת ביצוע המעשים בנסיבות המקרה הנדון. בהקשר זה צוין כי המערערים ניצלו את מעמדם ותפקידם ומעלו באופן בוטה ושיטתי באמון שניתן בהם על-ידי מעסיקיהם והציבור בכלל. בנוסף, עמד בית המשפט המחוזי על כך שלא מדובר באירוע נקודתי וספורדי אלא ברצף של עשרות פעולות שהשתלבו זו בזו.

בית המשפט המחוזי קבע כי האישומים 1-3 מהווים "אירוע אחד" לצורך קביעת מתחם העונש ההולם. בנוגע לאישומים אלו קבע בית המשפט המחוזי כי מדובר בעבירות שחיתות בתוך השירות הציבורי, אשר פוגעות, בין היתר, באמון הציבור במערכת השלטון ובטוהר המידות בשירות הציבורי. עוד נקבע כי במעשיהם פגעו המערערים פגיעה קשה בערכים החברתיים. בית המשפט המחוזי אף ציין כי נקבע בבית משפט זה, כי בעבירות כגון דא, שיקול מרכזי בענישה הוא הרתעת עובדי ציבור אחרים מפני ביצוע עבירות דומות, שיקול אשר מחייב עונש הנושא בחובו מאסר בפועל. בשים לב לאמור לעיל, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה בנוגע לאישומים 1-3 נע בין 14 חודשי מאסר בפועל ועד 42 חודשי מאסר בפועל.

5. בנוגע לאישום החמישי, בו הורשע מיכאל בלבד, קבע בית המשפט המחוזי כי הערכים המוגנים שנפגעו מעבירת הזיוף הם פגיעה בחיי מסחר תקינים, באותנטיות מסמכים ובהגיונות וכי מגמת הפסיקה מלמדת על החמרה בענישה בעבירות מעין אלו. בשים לב לאמור לעיל, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה בגין ההרשעה באישום זה נע בין מאסר על תנאי, לבין מאסר למשך 6 חודשים אשר ניתן לרצותו בדרך של עבודות שירות.

6. בית המשפט המחוזי קבע כי במקרה זה לא מצא נסיבות המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם, וכי שירות המבחן לא נתן המלצה טיפולית או שיקומית בעניינם של המערערים. משכך, עבר בית המשפט המחוזי לבחון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות על מנת לקבוע את עונשם של המערערים בתוך המתחם.

7. השיקולים לקולא שנשקלו בעניינו של ארתור כללו, בין היתר, את גילו, מצבו הבריאותי, עדויות האופי בעניינו, היעדר עבר פלילי, ההשלכות של הרשעתו בביצוע העבירות על חייו האישיים והמקצועיים, העובדה שביקש להורות על העברת הכספים שנתפסו בחשבוניותיו במהלך החקירה לקופת בית המשפט, וחלופה הזמן ממועד ביצוע העבירות. יחד עם זאת, נקבע כי יש לתת את הדעת לכך שארתור לא נטל אחריות על מעשיו. בעניינה של נדיה נלקחו בחשבון לקולא נסיבותיה האישיות, גילה, ומצבה הבריאותי. לחומרה נשקלו עברה הפלילי ואי נטילת אחריות מצדה. אף בעניינו של מיכאל נשקלו נסיבותיו האישיות. כמו כן, צוין כי מתסקיר שירות המבחן בעניינו עולה שמיכאל לקח אחריות מלאה על מעשיו, אך הכחיש את מעורבותה של נדיה. בד בבד העריך שירות המבחן כי נוכח גישתו המקלה למעשיו, הדפוסים העבריינים שבהתנהגותו, היעדר מוטיבציה לשינוי והיעדר הכרה לפגיעה באחר קיים סיכון גבוה מאוד להישנות מעשים דומים. עוד צוין כי למיכאל עבר פלילי.

8. בהינתן כל האמור לעיל, קבע בית המשפט המחוזי כי יש לגזור על המערערים עונש הנמצא בחציו התחתון של

מתחם העונש ההולם. בנוסף, קבע בית המשפט המחוזי כי היה ראוי לגזור על ארתור עונש חמור יותר, אולם לנוכח נכונותו לפצות את המתלוננות יש להקל מעט בעונשו ולגזור עליו עונש זהה לעונשו של מיכאל. כן נקבע, כי יש להחמיר בעונשו של מיכאל ביחס לעונשה של נדיה, שכן מיכאל הורשע בעבירה נוספת (זיוף) וביצע עבירה פלילית נוספת בשעה שההליך המשפטי בעניין זה היה תלוי ועומד.

9. בסופו של דבר, גזר בית המשפט המחוזי על ארתור 20 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך 30,000 ש"ח; ופיצוי לטובת המל"ל בסך 135,000 ש"ח. על נדיה נגזרו 15 חודשי מאסר בפועל; 8 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך 25,000 ש"ח; ופיצוי לטובת המל"ל בסך 23,000 ש"ח. על מיכאל נגזרו 20 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי; קנס בסך 30,000 ש"ח; ופיצוי לטובת המל"ל בסך 23,000 ש"ח. כמו כן, גזר בית המשפט המחוזי על מיכאל, בגין עבירת הזיוף, עונש של 5 חודשי מאסר בפועל, שמתוכם חודשיים לריצוי במצטבר – כך שהלכה למעשה יעמוד עונש המאסר של מיכאל על 22 חודשי מאסר בפועל, והיתרה על תנאי.

הערעור דן

10. ארתור טוען כי יש להעמיד את הרף התחתון של מתחם העונש ההולם על מספר חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות או לחלופין לחרוג לקולא מהמתחם שנקבע, ולהעמיד את עונשו על שישה חודשי מאסר שיתרתם תרוצה בדרך של עבודות שירות. את טענתו זו סומך ארתור בעיקר על הזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירות – למעלה משמונה שנים. כן נטען כי ארתור השיב את כספי הגניבה עוד במהלך המשפט, וכי מצבו הרפואי הוחמר.

11. נדיה טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה בקביעת מתחם העונש ההולם, ובפרט כשלא הבחין לעניין זה בינה לבין ארתור, אשר חלקו בפרשה משמעותי יותר ושאלף הורשע לבדו בעבירה נוספת של מרמה והפרת אמונים. בנוסף, טוענת נדיה כי היא נפגעה קשות מהמקרה, כאשר נקלח ממנה הרישיון להפעיל את סניף הדואר ובכך איבדה את מקור פרנסתה, כל זאת בעוד שבן זוגה החל כבר את ריצוי עונשו ולא יכול לסייע בפרנסת התא המשפחתי. נדיה הוסיפה כי בית המשפט המחוזי לא התחשב במצבה הרפואי הקשה לצורך חריגה ממתחם העונש שנקבע. לנוכח האמור טוענת נדיה כי יש להפחית את עונשה כך שיעמוד על שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

12. מיכאל טוען כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספיק לנסיבותיו האישיות ולכך שנטל אחריות מלאה על מעשיו. עוד נטען כי עקב שיקולי שיקום יש לסטות ממתחם הענישה בעניינו. כמו כן, טען מיכאל כי העונש שנגזר עליו עקב עבירת הזיוף, היה עונש חמור באופן קיצוני מהעונש המקובל בפסיקה במקרים דומים.

13. המדינה סמכה ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי וטענה כי דין הערעורים להידחות. לטענתה, המערערים ביצעו מעשים חמורים מתוך בצע כסף, תוך ניצול מעמדם ותפקידם ופגיעה בנכים ואלמנות התלויים במערכת המל"ל.

דיון והכרעה

14. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, למעט ערעורה של נדיה כמפורט להלן.

ההלכה היא שערכאת הערעור אינה מחליפה את שיקול דעתה של הערכאה הדיונית בגזירת עונשו של נאשם, וכי התערבות בגזר דין שניתן תיעשה רק במקרים בהם נפלה בו טעות בולטת, או כאשר העונש חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים (ע"פ 6072/17 ורון נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (12.3.2018); ע"פ 700/18 גרבי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (2.5.2018)). עניינם של המערערים אינו בא בגדר מקרים אלו.

15. בית המשפט המחוזי נתן דעתו לשיקולים הרלוונטיים בגזירת עונשם של המערערים, בחן את הנסיבות הקונקרטיות של כל אחד מהם, את מדיניות הפסיקה הנוהגת בעבירות בנסיבות דומות ונימק את האבחנה בין העונשים השונים שנגזרו בעניינם. כפי שצוין בגזר הדין, מעשיהם של המערערים נעשו תוך ניצול האמון הציבורי שניתן בהם ופגיעה באלו הזכאים לקצבאות המל"ל בשל מצבם האישי (ראו: ע"פ 6573/15 גרשון נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.3.2016)). בנסיבות אלה, לא מצאתי כי עונשם של המערערים חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים וודאי שלא נפלה בו טעות בולטת המצדיקה התערבות של ערכאת הערעור.

16. לצד האמור, ואך בשל מצבה הרפואי של נדיה שהוחמר מאז שניתן גזר הדין כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים שנמסרו לעיונו, אני סבורה כי יש להקל בעונשה. מתסקיר שירות המבחן ומהמסמכים הרפואיים העדכניים בעניינה, עולה כי נדיה סובלת ממצב רפואי מורכב אשר מצדיק בנסיבות ייחודיות אלה הקלה ברכיב עונש המאסר שנגזר עליה, כך שיעמוד על 9 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרה.

17. אשר על כן, אציע לחבריי לדחות את הערעורים על גזר הדין, למעט ערעורה של נדיה על גזר דינה כמפורט לעיל.

נדיה (המערערת 1 בע"פ 8112/17) תתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליה ביום 8.7.2018 עד לשעה 10:00, בימ"ר קישון או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, שברשותה תעודת זהות. על נדיה לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ש ו פ ט ת

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ג' קרא:

אני מסכים.

ש ו פ ט

ניתן היום, ד' בתמוז התשע"ח (17.6.2018).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
